

Zvolenský: Výzvou v Bratislave sú neveriaci

Nový bratislavský arcibiskup Stanislav Zvolenský považuje za jednu z výziev svojho pôsobenia v hlavnom meste vzťah cirkvi k neveriacim. Pomerne vyšší počet neveriacich v Bratislave ako v iných častiach Slovenska podľa neho svedčí o tom, že katolícka cirkev má v hlavnom meste rezervy v hlásaní viery. Zvolenský sa funkcie na čele novovzniknutej bratislavskej arcidiecézy ujme v sobotu počas slávnostnej omše v Katedrále sv. Martina.

„Bratislava je špecifické prostredie. Na jednej strane je tu veľa dobrých veriacich, ktorí majú aj hlboké poznanie o cirkvi (...). Zároveň je Bratislava špecifická tým, že je tam pomerne vysoké percento tých, ktorí o sebe hovoria, že neveria,“ vysvetlil nový arcibiskup.

Práve na vzťahy s neveriacimi chce arcibiskup vo nástupe do funkcie klásť dôraz. „Väčší počet neveriacich v Bratislave je pre nás výzvou,“ povedal. Na zlepšenie vzťahov podľa neho treba, aby kresťania reprezentovali svoju vieru presvedčivo a hlboko. „Prítomnosť neveriacich potvrdzuje, že máme v tom veľké rezervy,“ dodal. Riešením by mal byť aj väčší rešpekt voči neveriacim. „Chcem, aby aj tí neveriaci, aj keď s nami nesúhlasia, predsa v nás videli partnerov, s ktorými môžu rozprávať a nájsť určité obohatenie,“ zdôraznil arcibiskup.

V Bratislavskom kraji sa pri sčítaní ľudu v roku 2001 označila za ľudí bez vyznania takmer štvrtina obyvateľov. Priemer za celé, tradične silne katolícke Slovensko, bol pritom iba 13 percent.

Bratislava ako politické i ekonomické centrum Slovenska bolo doposiaľ súčasťou bratislavsko-trnavskej arcidiecézy so sídlom v Trnave. V polovici minulého mesiaca však pápež Benedikt XVI. rozhodol o novom členení biskupských sídiel, v rámci ktorého vznikla samostatná arcidiecéza so sídlom v Bratislave.

Nové rozdelenie diecéz kritizovali veriaci maďarskej národnosti. Juh Slovenska, kde žije prevažná časť zhruba polmilionovej maďarskej menšiny, je totiž po novom rozčle-

nený do viacerých diecéz, ako tomu bolo doposiaľ. Maďarskí veriaci pre seba tiež neúspešne požadovali osobitného biskupa. „Katolícka cirkev nie je postavená na národnostiach, ale na svedectve o Bohu,“ reagoval Zvolenský. Napriek tomu však sľúbil, že bude s kňazmi maďarskej národnosti diskutovať, ako najlepšie riešiť problémy maďarských veriacich na Slovensku. „Mám záujem byť dobrým biskupom aj pre tých veriacich, ktorí sú maďarskej národnosti,“ vyhlásil.

Zvolenského spájanie s ŠTB uráža

Bývalého bratislavsko-trnavského arcibiskupa Jána Sokola sprevádzali podozrenia zo spolupráce so Štátnou bezpečnosťou (ŠTB). Náznamy takýchto podozrení sa nevyhli ani vysokoškolskému učiteľovi a súdnemu vikárovi Zvolenskému. Podľa archívnych dokumentov bol takzvaným dôverníkom ŠTB. Z tejto funkcie sa však nedá usudzovať, či Zvolenský vedome spolupracoval so ŠTB. „Je veľmi ťažké brániť sa nejakým rozumným spôsobom, voči tomu, čo je klamstvom. Je to pre mňa osobná urážka,“ znovu odmietol arcibiskup podozrenia zo spolupráce so ŠTB. ČTK

PRAVDA, 3. 3. 2008

Biskup Galis je už v Žiline

Do svojho sídla v Žiline sa cez víkend presťahoval nový tamojší biskup Tomáš Galis. Doteraz pôsobil v Banskej Bystrici. Žilinská diecéza vznikla v rámci novej územnej reorganizácie Rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku, jej vznik a meno nového biskupa oznámil 14. februára osobitný vyslanec a legát pápeža Benedikta XVI. kardinál Jozef Tomko. Katedrálom chrámom Žilinskej diecézy bude Kostol Najsvätejšej Trojice v Žiline. (sita), PRAVDA, 4.3.2008

Piate výročie ordinariátu OS a OZ SR

Ordinariát ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky si pripomenul piate výročie svojho vzniku slávnostnou svätou omšou. Činnosť začala 1. marca v roku 2003 a bol postavený na úroveň diecézy. Na jeho čele je biskup František Rábek, ktorého menoval svätý otec Ján Pavol II. Poslaním ordinariátu je pozitívne vplývať na morálku ľudí a zabezpečovať náboženské potreby v armáde. STV, 19:30, 4.3.2008

Rok po tragédii: Omša a pamätník obetiam výbuchu

Obrovský smútok zahalí Nováky. Už zajtra si pripomenú prvé výročie tragického výbuchu vo vojenskom opravárenskom podniku (VOP), kde zahynulo osem zamestnancov.

V meste v deň smutného výročia odhalia pamätník, ktorý dal zhotoviť opravárenský podnik, a za obeť tragédie odslúžia omšu.

Podľa primátora Novák Dušana Šimku sa v parku stretne vedenie vojenského opravárenského podniku, pozostalí a obyvatelia mesta. Mal by prísť aj minister obrany.

„Pamätník odhalíme o trinástej hodine,“ povedal primátor mesta Dušan Šimka. „Po príhovoroch sa presuneme do kostola, kde je pripravená zádušná omša. Služiť ju bude najvyšší

vojenský biskup spoločne s nováckym farárom,“ dodal primátor.

Ten pozval na spomienkovú akciu aj predsedu vlády Slovenskej republiky Roberta Fica. „Zatiaľ som však nedostal žiadnu odpoveď, takže neviem, či príde,“ dodal primátor mesta Dušan Šimka.

Tragédia sa stala vlni 2. marca popoludní. Výbuch vojenského opravárenského podniku neprežilo osem zamestnancov, mnoho ďalších bolo zranených. Vyšetrovateľ obvinil zo všeobecného ohrozenia štyroch bývalých členov vedenia podniku aj bezpečnostného technika.

Hrozí im desať rokov väzenia. Polícia vyšetruje prípadu stále neukončila. (hc), Nový čas, 1.3.2008

Vznikla katolícka televízia Lux

Licenčná rada včera udelila licenciu katolíckej televízii TV Lux. Jej zakladateľmi sú občianske združenie Lux Communication, rehoľa saleziánov a Konferencia biskupov Slovenska.

„Chceme poskytnúť alternatívny spôsob vysielania pre ľudí, ktorí sú unavení z komerčného vysielania alebo hľadajú programy pre svoj duchovný rast,“ povedal riaditeľ televízie Jozef Kováčik, zároveň hovorca KBS.

TV Lux sa podieľala na vysielaní českej kresťanskej TV Noe, po nezrovnalostiach sa však rozhodla založiť si vlastnú televíziu, ktorá bude čisto katolícka. Vysielateľ začne 4. mája - dokumenty, relácie pre deti či prenosy omší, a to cez satelit Thor a rozvoďy káblových spoločností. (hr)

SME, 5.3.2008

Kňaz nezvládol pristátie

Paraglajdista (33) sa ťažko zranil na lúke pod Spišským hradom

Tvrde pristátie paraglajdistu! Na lúke pod Spišským hradom sa včera oddával koničku kňaz (33) Spišskej kapituly zo Spišských Vlách. Pri druhom lete takmer prišiel o život!

Na lúke medzi Spišským hradom a Spišským Podhradím včera popoludní takmer došlo k tragédii.

Podľa očitých svedkov sa kňazovi prvý pokus o pristátie podaril bez problémov, čo ho posmelilo a vzlietol znova. Po druhýkrát to však už bolo tvrde pristátie s následkami. Paraglajdista nezvládol posledné metre letu a s obrovským hrmotom dopadol na zem. Okamžite k nemu privolali záchrannú službu, ktorá ho na mieste ošetrila.

Previezli ho do Levoče na centrálny príjem a odtiaľ na Jednotku intenzívnej starostlivosti chirurgického oddelenia. „Parašutista pri lete nešťastne dopadol z výšky desiatich metrov na zem. Pri páde došlo k poraneniu chrbtice. Jeho stav je stabilizovaný, „ uviedol lekár Anton Drahomírecký. Matka pacienta, ktorá okamžite prišla do nemocnice, sa k nešťastnej udalosti odmietla vyjadriť. Braňo Bielený

Nový čas, 4.3.2008

Registrované zväzky nie sú pre vládu témou dňa

Gayovia a lesbičky na Slovensku tak skoro nebudú uzatvárať registrované partnerstvá. Premiér Robert Fico povedal, že jeho vláda má iné priority. Homosexuáli si napriek tomu myslia, že uznanie ich zväzkov je na dobrej ceste.

Redaktorka: „Registrované partnerstvá nie sú podľa Roberta Fica témou dňa. Strana európskych socialistov, ku ktorým sa Smer hlási, ich pritom podporuje.“

Robert Fico (Smer-SD), predseda vlády: „Toto nie je téma, ktorou by sa vláda SR mala do konca tohto volebného obdobia zaoberať.“

Július Kolenič, iniciatíva Inakost': „Slovensko k tomu nevyhnutne smeruje, pretože žijeme v určitom časopriestore v Európskej únii, kde sú tieto práva bežné.“

Redaktorka: „Europoslankyňa Flašíková-Beňová si myslí, že Slovensko je na zväzky homosexuálov pripravené, nie však politici.“

Monika Flašíková-Beňová, poslankyňa Európskeho parla-

mentu (Smer-SD): „Okrem Smeru - Sociálnej demokracie sú v parlamente len konzervatívne strany zastúpené, takže táto agenda asi v tomto volebnom období nebude možná.“

Hana Fábry, Queer Forum: „Veríme, že nielen pán Fico, ale aj ďalšia garnitúra si uvedomia, že je tu veľké množstvo občanov a občianok, ktoré nemajú podobné práva ako majoritná spoločnosť.“

Redaktorka: „Podpredseda vlády pre menšiny Dušan Čaplovič chce zatiaľ partnerstvá riešiť na úrovni diskusií.“

Erika Adamová, hovorkyňa podpredsedu vlády: „Aby spoločnosť sa trochu oboznámila s uvedenou témou, aké sú problémy, aký je skutočný stav.“

Redaktorka: „Zo susedných krajín povoľujú registrované partnerstvá v Česku a v Maďarsku. Naopak Poľsko ich odmieta. Júlia Pavlúvová

TA3, 18:40, 2.3.2008

Slováci a Maďari: Spoločná učebnica dejepisu

Slovenskí a maďarskí historici a pustili do písania učebných textov. Tie by mali poslúžiť ako doplnok k učebniciam dejepisu. Historici chcú zmapovať obdobie od Veľkej Moravy až po súčasnosť. Obísť by nemali ani osobnosti, ktoré naše dejiny spojili. Jednou z nich bol napríklad aj ostrihomský arcibiskup Alexander Rudnay.

Alexander Rudnay, rodák zo Slovenka, obnovil Ostrihom. V 19. storočí vrátil arcibiskupské sídlo z Trnavy do Ostrihomu, pustil sa do stavby baziliky a podieľal sa na vydaní slovenskej biblie.

István Käfer, Stredoeurópsky inštitút slavistiky, Budapešť: „Vytvoril veľké hodnoty a tie veľké hodnoty máme zachovať, objaviť, dať verejnosti.“

Zmapovať spoločné dejiny majú renomovaní historici. Nevyhnutnú sa ani kontroverzným témam, Trianonskej zmluve, či situácii po roku 1945. Učebné texty by mali byť doplnkom k učebniciam dejepisu pre stredoškôľakov.

Štefan Šutaj, Slovensko-maďarská komisia historikov: „Nie je to nevyhnutnosť, aby sa tie názory celkom vyrovnali, práve na to by mali slúžiť práve tie resumé, ktorých autori môžu skonštatovať, v čom sú naše názory podobné a v čom sa diametrálne líšia.“

Dušan Čaplovič, podpredseda vlády SR (Smer-SD): „Vytvorí predpoklad pre vznik učebnice, ktorá bude slúžiť tak v celom Maďarsku, ako aj slovenským občanom pri poznávaní našich dejín.“

Slavista István Käfer spoluprácu Slovenských a Maďarských historikov víta.

István Käfer, Stredoeurópsky inštitút slavistiky, Budapešť: „Ľudská povaha je taká, že keď dlho spolu spolupracujeme, už máme vzájomne radi.“

Učebné texty o dejinách Slovákov a Maďarov by sa mali objaviť už na budúci rok.

STV, 19:30, 29.2.2008

Fotografia Huszár hľadá Boha

Prázdne lavice dreveného kostola, do ktorého sa vlieva svetlo okrúhlym oknom. Kto býva v opustenom chráme? Aj tak by sa dala sformulovať jedna z mnohých otázok, ktoré objavajú pozorné oči a otvorená myseľ v knihe Tibora Huszára Letokruhy večnosti. Čiernobielymi fotografiami rozpráva o viere, hoci v rôznych náboženstvách má rôzne podoby a tváre.

Keď mi pred siedmimi rokmi Huszár povedal, že začal fotografovať drevené kostoly na východnom Slovensku, zostala som trochu zmätená. Vari chce aj on zdvihnutým prstom ukázať, v akom zlom stave sa tieto (aj) kultúrne pamiatky nachádzajú? Alebo urobí ich obrazový skanzen na spôsob etnografických výskumov? Nenáležitá otázka, akoby som nepoznala jeho tvorbu a spôsob reflexie sveta!

Drevené kostoly nie sú pre autora stavby, ktoré skúma z pohľadu architekta, aj keď objaví a zaznamená architektonické zázraky. Huszár ich reflektuje ako priestory, v ktorých sa ľudia stretávajú s Bohom. A zhovárajú sa s ním. Prezrádzajú to sústredené tváre starých aj mladých. V rukách držia zapálené sviečky či modlitebnú knižku. Načúvajú, premýšľajú...

Drevené kostoly sú pre renomovaného slovenského fotografa chrámom, v ktorom sa začína a končí oblúk ľudského života. Od krstu po pohreb - aké jednoduché! Oblúk ľudského života je aj oblúkom knihy. A medzi dvoma najzásadnejšími okamihmi ľudskej existencie objavuje všetko, čo k nej - v súvislosti s náboženstvom - patrí. Zaznamenáva náboženské rituály, ktoré správajú veriaceho človeka na jeho životnej púti. Najdôležitejšie chvíle, ktoré majú rôzne obradné podoby.

Drevené kostoly sú pre Tibora Huszára priestorom, ktorý (aj) interiérom prezrádza vyznanie, ku ktorému patria ľudia, čo v ňom hľadáajú odpovede na najzákladnejšie otázky bytia. Nefotografoval len gréckokatolícke, pravoslávne a evanjelické kostoly na slovenskom východe. Zaujímali ho aj ďalšie náboženstvá. Aj judaizmus. „A keď príde hodina odchodu, naveky prijmem svojho Boha, ktorý stojí pri nás od začiat-

ku našej cesty a je mu jedno, či sme sa modlili v mešite, dóme, bazilike, chráme alebo v drevenom kostole,“ vyznal sa Huszár, uvádzajúc knihu vlastným vyznaním na tému Boh a jeho hľadanie.

Nielen drevené kostoly sú na fotografiách reprezentatívnej knihy. Fotograf nachádza stopy viery kdekoľvek. Aj v parku uprostred Levo-

če, kde v čase púte oddychujú unavené decká, krátiace si čas zmrzlinou. Alebo v tvárach starých zvonárov, ťahajúcich hrubé povrazy. Aj v ľudskom mraku, naberajúcom si vodu z potoka v Litmanovej. Letokruhmi večnosti otvára Tibor Huszár tému tolerancie. Originálne, ako to on vie. A fotografiami sa prihovára aj duši.

Jena Opoldusová, PRAVDA, 1.3.2008

Dve podmienky KDH

Rozhodnutie kresťanských demokratov podmieniť podporu kandidату Ivetu Radičovej na post hlavy štátu je priamo úmerné ich súčasnej straníckej schopnosti a bezradnosti. Rada KDH odporučila rokovať o podpore Ivete Radičovej za podmienok, že „verejne vyjadri podporu ochrane ľudského života od počatia po prirodzenú smrť a tradičnej rodine, založenej na manželstve“. Keď nebude Radičová podmienky akceptovať, kresťanskí demokrati svoje rozhodnutie zmenia.

Fajn. Je právom každej partaje, aké podmienky si vyberie a stanoví aj v prípade podpory kandidáta na prezidenta republiky. Z tohto uhla pohľadu je to v úplnom poriadku. KDH chce a potrebuje verejne ukázať, že neexistuje, ale existuje. Hlavne pri problémoch, ktoré mu uštedrili a ešte uštedria štyria odídenci. Mimochodom, ak odídu ešte dvaja poslanci, KDH zostane v parlamente bez poslaneckého klubu a všetkého, čo s tým súvisí. Nielen finančne, ale aj takpovediac opozične - ak opozícia nebude mať k dispozícii tri poslanecké kluby, výrazne to sťaží jej prácu v parlamente.

Záleží teraz na Ivete Radičovej, ako sa k podmienkam kresťanských demokratov postaví, ale možno predpovedať, že s nimi nebude mať veľký problém. Keďže nie je nováčikom v politike, isto to nepovie systémom - áno, s podmienkami KDH súhlasím - pretože sa to tak jednoducho nerobí. Každá strana - KDH aj Radičová - si bude potichu vlastné výroky vysvetľovať po svojom, nahlas budú spolu spokojní a volič sa bude z toho musieť vysomáriť sám.

Dôležitejšie preto je to, čo kresťanskí demokrati v sobotu neurobili, ako urobili. Aj v súvislosti s Radičovej kandidaturou za predpokladu, že stále trvá na tom, že bude kandidovať iba vtedy, keď pôjde o dohodu všetkých troch opozičných strán. V tom môže byť väčší problém, ako v podmienkach kresťanských demokratov, keďže ich predsedníctvo sa už koncom minulého roka uznieslo, že o kandidátovi bude rokovať len s SDKÚ. Isteže, vtedy sa ešte chlapilo tým, že by malo ísť o spoločného kandidáta KDH a SDKÚ, a nie o Ivetu Radičovú. Zaujímavý bol argument podpredsedu Lipsčica, ktorý povedal, že hlavným dôvodom samostatného postupu KDH je to, že SMK nestavia do volieb vlastného kandidáta.

Teraz ho nestavia ani KDH, hoci vtedy bol ešte v hre kresťanských demokratov na prezidenta republiky aj Pavol Hrušovský. Ten však napokon kandidovať odmietol, rovnako ako Ján Figeľ a Miroslav Mikolášik. Ich rozhodnutie bolo rozumné, ale studňa kandidátov z radov KDH tým zostala vyčerpaná. Do dna.

Inými slovami, dve podmienky KDH pre Radičovú sú iba preto, aby boli. Kresťanskí demokrati totiž vôbec nie sú v situácii, aby hrali prvé husle či už v opozícii, alebo hocike inde. Možno uznať, že v časoch, keď má vláda, v ktorej sedí nadpolovičná väčšina bývalých komunistov, nie dobré, ale vynikajúce vzťahy s cirkvou, to nemajú jednoduché.

Juraj Hrabko
SME, 3.3.2008

Páter Pio je opäť na svetle Božom

RÍM (zah, REUTERS) - Štyridsať rokov po jeho smrti Taliani opäť uvidia populárneho ľudového svätca. Telo kapucínskeho mnícha nechal Vatikán vybrať z hrobu, aby ho veriaci mohli vidieť na vlastné oči. Telo je vraj v dobrom stave.

„Jeho ruky dokonca vyzerajú tak, akoby sa páter práve vrátil z manikúry,“ zažartoval arcibiskup Domenico D'Amrosio, ktorý na exhumáciu dohliadal. Tvár obľúbeného svätca bude treba ešte upraviť predtým, ako telo v sklenej rakve vystavia. Vatikán si chce týmto spôsobom pripomenúť štyridsiate výročie smrti mnícha, ktorého pápež pred šiestimi rokmi vyhlásil za svätého a ktorého svätorečenie na Svätopeterské námestie prilákalo obrovské davy pútnikov. Predpokladá sa, že po vystavení tela sa situácia zopakuje. Už teraz každý rok zavíta k jeho hrobu v juhotalianskom kláštore

San Giovanni Rotondo sedem miliónov ľudí.

Páter Pio, ktorý je známy najmä pre svoje stigmy - krvácajúce rany na miestach, kde ich mal aj ukrižovaný Ježiš, je najpopulárnejším talianskym svätým. Zomrel ako 81-ročný v roku 1968 a už za svojho života bol opradený mnohými legendami.

Hovorí sa, že vo svojej kláštornej cele zviedol boj s diablom alebo že dokázal predpovedať budúcnosť.

Mnohí mu pripisovali aj schopnosť byť na dvoch miestach naraz, či vedieť o hriechoch svojich návštevníkov ešte predtým, ako sa vyspovedali.

Už počas jeho života sa však množili aj obvinenia z toho, že páter Pio je podvodník. V jednej z kníh o Piovi, ktorá vyšla minulý rok, sa napríklad tvrdí, že Pio si stigmy vyrábal sám chemikáliou fenol. Cirkev tieto obvinenia poprela. **PRAVDA, 5.3.2008**

Vatikán postaví Galileovi sochu

Cirkev zavrhuje rehabilitáciu astronóma, ktorého donútila odvolať učenie o heliocentrizme.

Takmer štyri roky po tom, čo Galileo Galilei neúspešne obhajoval svoje učenie pred cirkevnou inkvizíciou, chce Vatikán tomuto talianskemu astronómovi postaviť sochu. A to priamo vo vatikánskych záhradách pred oknami izby, v ktorej bol Galileo väznený pred svojím procesom v roku 1633.

Inkvizícia ho vtedy donútila odvolať teóriu heliocentrizmu hlásajúcu obeh Zeme okolo Slnka, ktorú si osvojil od poľského astronóma Mikuláša Kopernika. Tá bola v rozpore s vtedajšími náboženskými predstavami o svete. Galileo musel zvyšok života stráviť v domácom väzení.

Vatikán tak chce uzavrieť proces jeho rehabilitácie, ktorú pred tridsiatimi rokmi inicioval predošlý pápež Ján Pavol II., a vyjadriť svoj kladný vzťah k vede. Tento krok totiž prichádza

po tom, čo Benedikt XVI. v januári zrušil svoju návštevu na rímskej univerzite La Sapienza pre protesty desiatok študentov a profesorov.

Tí ho obvinili z obhajoby inkvizičného procesu s Galileom, lebo v roku 1990 ešte ako kardinál Ratzinger vo svojom prejave citoval rakúskeho postmoderného filozofa Paula Feyerabenda o „spravodlivosti súdu v tom čase“. Nemecký pápež tvrdí, že v skutočnosti Galilea obhajoval rovnako, ako i cirkev, ktorá jeho výskum podporovala aj po procese.

Socha astronóma, ktorý predbehol svoju dobu, je len jedným z krokov v rámci podujatí v Taliansku, ktoré predchádzajú budúcoročnému 400. výročiu Galileovho zmodernizovania ďalekohľadu. Patrí k nim aj vatikánska konferencia o slávnom fyzikovi či preskúmanie jeho procesu na inštitúte vo Florencii pod vedením jezuitov. **(lun), SME, 6.3.2008**

Pápež sa stretne s moslimami

Historický summit katolíckych a moslimských lídrov usporiada pápež Benedikt XVI. v novembri. Konferencia sa uskutoční na výzvu 138 moslimských predstaviteľov k mierovej spolupráci. **(sita), SME, 6.3.2008**

Kosti svätcov môže získať aj bežný človek

Čím väčšia je relikvia, tým je vzácnejšia.

Kosti svätých Lucida a Félix, pravdepodobne talianskeho biskupa a pápeža, ktoré sa našli vo veži Dómu svätého Mikuláša, patria medzi menej významné. Cirkev totiž rozdeľuje relikvie podľa veľkosti a tie väčšie sú dôležitejšie.

„Pozostatky z Dómu boli iba kúskami kostí a patrili k druhej skupine. Veľkosť pozostatkov však nemá vplyv na uctievanie svätca. Nemodlíme sa k relikviám, modlíme sa k svätcom a cez nich k Bohu,“ povedal hovorca Arcibiskupského úradu v Trnave Tibor Hajdu.

Veža ako miesto nálezu kostí bola pre cirkev prekvapením. Relikvie sa zväčša nachádzajú vnútri kostolov. Od starokresťanských čias bývali zasadené do oltára. „Dnes to už nie je povinné, napriek tomu sa usilujú farnosti aj do nových kostolov získať relikviu. Žiadajú o ňu v sakristii Baziliky svätého Petra v Ríme. Aj súkromné osoby môžu získať pozostatky svätca, ale musí byť zaručené, že ich budú uchovávať s úctou. Je to skôr výnimočné a musí na to byť dôvod,“ rozpráva Tibor Hajdu.

Pre Maďarov je národnou relikviou kosť z pravej ruky svätého Štefana a lebka svätého Ladislava.

„Patrónkou Slovákov je Sedembolestná Panna Mária, ktorú uctieваме najmä na národnom pútnickom mieste v Šaštíne,“ povedal Hajdu. Dodal, že v tomto prípade nie je možné hovoriť o národnej relikvii, dôležitá je úcta národa ku konkrétnemu svätcovi. **Jana Beňová, SME, 5.3.2008**

Galileo opäť v spore

Renesančný génius Galileo Galilei, presnejšie jeho pozostatky, sa po vyše 360 rokoch od jeho smrti opäť dostal do sporu medzi cirkvou a vedou. Kameňom úrazu je plánovaná exhumácia vo Florencii, ktorú chcú uskutočniť talianski vedci. Pokúsia sa na základe vzoriek DNA zistiť, čo zapríčinilo jeho slepotu a či je telo, ktoré sa nachádza s ním v hrobe, naozaj jeho dcéra. **Ján Felix, Šport, 7.3.2008**

Nové diecézy rozdeľujú maďarských katolíkov

Alžbeta Rajtková, moderátorka: „Maďarskí katolíci žijúci na Slovensku a ich kňazi nie sú v kritike nového rozdelenia diecéz jednotní. Hoci všetci chcú maďarského biskupa, rozdeľuje ich spôsob, ako to dosiahnuť. Viaceré občianske združenia sa totiž rozhodli pre otvorený list a podpisovú akciu. Práve to zasa niektorí kritizujú.“

Redaktor: „Do nového usporiadania rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku patrila väčšina maďarských veriacich do bratislavsko-trnavskej arcidiecézy, kde mali aj maďarsky hovoriaceho biskupa. Po 14. február, kedy Vatikán ohlásil zmeny, sa ocitli v štyroch. V Bratislave, Nitre ani Banskej Bystrici však biskupi po maďarsky nevedia. Konferencii biskupov preto napísali otvorený list.“

Zsolt Farkas, OZ Dobrý Pastier: „Možnože by sme tento list ani nepotrebovali, keby na to adekvátnym spôsobom reagovali pri vyhlásení.“

Redaktor: „Hoci list je napísaný v mene 400-tisíc maďarských katolíkov na Slovensku, nie všetci s ním súhlasia. Šéfredaktor maďarského katolíckeho týždenníka Remény ho označil za predčasný.“

György Herdics, šéfredaktor Remény: „Bratislavský arcibiskup ešte ani nezaujal svoj úrad, tak nemohol túto situáciu riešiť. My sme o tom nevedeli a je to tam podpísané, že maďarskí kňazi a veriaci.“

Redaktor: „Šéfredaktor zároveň kritizuje aj podpisovú akciu, ktorá má podporiť otvorený list. Takýto postup podľa neho v cirkvi nič nerieši. Príkladom je aj podobná petícia zo začiatku 90-tych rokov, ktorú podpísalo asi 53-tisíc maďarských veriacich. Vatikán však ich očakávaná nenaplnil.“

János Karaffa, OZ Pazmaneum: „Nám ide tiež o dobro cirkvi, len chceme nejaké gesto dobrej vôle.“

Jozef Kováčik, hovorca Konferencie biskupov Slovenska: „Títo biskupi, ktorí doteraz nemali maďarských veriacich, situáciu mapujú a čas ukáže, či bude na to potrebný pomocný biskup, vikár alebo iná pastoračná starostlivosť.“

Redaktor: „Petičné hácky rozposlali aktivisti po maďarských farnostiach. Podpisy chcú zbierať do 11. apríla. **Martin Linhart, TA3, 4.3.2008**

Maďarské združenia kritizovali cirkev

Viaceré občianske združenia Slovákov maďarskej národnosti dnes kritizovali nedávnú zmenu hraníc rímskokatolíckych diecéz. Zmeny biskupstiev podľa nich môžu prispieť k asimilácii maďarskej menšiny v krajine. Združenia to napísali v otvorenom liste Konferencii biskupov Slovenska (KBS). Hovorca KBS Jozef Kováčik oponoval, že biskupi majú naďalej záujem riešiť potreby veriacich maďarskej národnosti; s podobnou kritikou podľa neho značná časť maďarskej menšiny nesúhlasí.

Minulý mesiac pápež zriadil na Slovensku dve nové diecézy. Vznikom samostatnej arcidiecézy v Bratislave sa zároveň južné časti Slovenska, kde žije prevažná časť zhruba polmilionovej maďarskej menšiny, rozdelili do viacerých biskupstiev.

„Takýmto riešením (sa) rozbíja prirodzené zoskupenia veriacich maďarskej národnosti na území bývalej bratislavsko-trnavskej arcidiecézy. Obávame sa, že reorganizácia diecéz môže podporiť nenápadnú asimiláciu maďarskej národnostnej menšiny,“ píše sa v liste občianskych združení.

Otvorený list sformulovali tri občianske združenia, pridalo sa k nemu však ďalších 24 organizácií vrátane Maďarského spoločenského a kultúrneho zväzu na Slovensku Csemadok. Zmeny minulý mesiac kritizovali aj

politici opozičnej SMK, ktorá politicky zastupuje prevažne maďarských Slovákov.

Maďarskí veriaci chcú aj svojho biskupa

Maďarskí veriaci tiež kritizovali, že Vatikán doposiaľ na Slovensku nevymenoval osobitného biskupa z radov maďarskej menšiny. Podľa nich je to preto, že KBS takúto požiadavku nepredložila Svätej stolici.

Hovorca KBS Kováčik nové členenie obhajoval, o maďarských veriacich je podľa neho postarané. Naznačil, že v jednotlivých diecézach s maďarskou menšinou budú starostlivosťou o maďarských katolíkov poverení pomocní biskupi alebo iní hodnostári. „Noví biskupi už riešia túto situáciu, navštevujú farnosti, stretávajú sa s kňazmi,“ povedal.

Zástupca katolíckych biskupov okrem toho spochybnil, že za kritikou zmeny hraníc diecéz stojí prevažná časť maďarskej menšiny. „Tieto skupiny sa vydávajú v mene všetkých maďarských veriacich, čo je tak trochu zavádzajúce,“ tvrdil Kováčik. Dodal, že KBS sa ozvali viacerí kňazi maďarskej národnosti, ktorí mali opačný názor. S kritikou zmeny hraníc biskupstiev sa podľa neho napríklad nestotožňuje časopis maďarských katolíkov na Slovensku Remény. **ČTK, PRAVDA, 4. 3. 2008**

V Podkoniciach majú múzeum lyží

350 párov historických lyží. Presne toľko ich má vo svojej zbierke Igor Bobák z Podkoníc neďaleko Banskej Bystrice. Zbiera ich už vyše 40 rokov a v rodičovskom dome si otvoril prvé múzeum lyží na Slovensku.

Za unikát vo svojej zbierke lyží považuje Igor Bobák práve tieto. Vo Vysokých Tatrách na nich lyžoval sám pápež Ján Pavol II.

Igor Bobák, vášnivý zberateľ lyží: „Som mal strýka, lepšie povedané uja v Poprade ako učiteľa a on mal styky s Tatrancami, ktorí vlastne tieto lyže požičiavali Karolovi Wojtylovi.“

Vô svojej netradičnej zbierke má desiatky drevených lyží z minulého storočia. Najstaršie sú vyše 130-ročné. Nechýbajú tu ani kúsky

známych pretekárov Alberta Tombu, či Ingemara Stenmarka.

Igor Bobák, vášnivý zberateľ lyží: „Tieto lyže získavam z celého Slovenska. Je to dosť práca, lebo musím chodiť po dedinách alebo po lyžiarskych strediskách a poprosiť ľudí, ktorí mi väčšinou dávajú zápornú odpoveď.“

Vášnivým zberateľom je od svojich šiestich rokov. Otec mu vtedy odložil na pamiatku prvé lyže. Tie sú dodnes jeho srdcovou záležitosťou. Postupne k nim pribudli ďalšie.

Igor Bobák, zberateľ lyží: „Do konca svojho života aspoň tisíc kusov.“

Aj napriek tomu, že múzeum lyží je jediné na Slovensku, vášnivému zberateľovi sa nedarí získať peniaze na jeho prevádzku a rekonštrukciu.

STV2, 3.3.2008

Zdrogovaný Mojžiš?

Izraelský vedec predstavil kontroverznú štúdiu. Biblický Mojžiš bol vraj pod vplyvom halucinogénov, keď Židom sprostredkoval Božie desatoro. Starý zákon Biblie hovorí, že Boh dal na hore Sinaj Mojžišovi dve dosky s príkazami, ktorými usmernil životy židovských a kresťanských veriacich.

Niečo iné hovorí Benny Shanon, profesor psychológie poznania na Hebrejskej univerzite v izraelskom Jeruzaleme.

Podľa jeho štúdie bol Mojžiš určite pod vplyvom psychotropných látok - najmä vtedy, keď videl Boha v horiacom kríku, ktorý mu vnukol nápad vyviesť Izraelitov z egyptského otroctva do Zaslúbenej krajiny.

Profesor Shannon svoju štúdiu podkladá vlastnou skúsenosťou s nápojom ayahuasca - odvarom z psychoaktívnych rastlín, ktorý sa používa pri náboženských rituáloch v amazonskom pralese. Jeho účinky sú vraj porovnateľné so zmesou založenou na výťažku z kôry agátu, ktorý sa v Biblii často spomína. (Iz)

Plus jeden deň, 6.3.2008

Luther sa možno dočká rehabilitácie

Nemecký reformátor, ktorého Vatikán vyhlásil za kacíra, podľa Benedikta XVI. nechcel rozdeliť cirkev.

Zakladateľ protestantizmu Martin Luther bude možno po takmer päťsto rokoch rehabilitovaný.

Pápež Benedikt XVI. si myslí, že tento exkomunikovaný nemecký teológ nechcel rozdeliť kresťanov, ale očistiť cirkev od neblahých praktík. Výsledky skúmania o svojom krajanovi vydá pápež už v septembri. Jeho krok má upevniť ekumenický dialóg medzi katolíckymi a protestantmi. A to najmä po tom, čo pápež označil katolícku cirkev za „jediného skutočného nasledovníka Krista“.

Martin Luther v roku 1517 vydal 95 téz, v ktorých kritizoval katolícku cirkev najmä za predávanie odpustkov. Jeho dielo viedlo k vzniku reformácie. Luthera exkomunikoval pápež Lev X., ktorý ho nazval „opitým Nemcom, ktorý zmení názor, len čo vytriezvie“. (lum), SME, 7.3.2008

Misionári zo Slovenska sú aj na Kamčatke

V Rusku a v ďalších bývalých sovietskych republikách dnes pôsobia desiatky slovenských misionárov a stovky ich dobrovoľných pomocníkov. Len saleziánov dona Bosca zo slovenskej provincie je tam okolo dvadsať. A napríklad v Kazachstane je toľko kňazov a rehoľných sestier zo Slovenska, že v cirkevných kruhoch sa žartom hovorí o „slovenskej mafii“. Prvý katolícky kňaz na ďalekej Kamčatke bol Martin Sebiň (44). Pochádza z Podpoľania a už 15 rokov pôsobí na misiách v Rusku. Dnes ho možno nájsť v juhoruskom Krasnodare. Pod oživenie katolicizmu na západnej Sibíri sa podpísal aj kňaz Peter Fidermak (61), ktorý kedysi slúžil vo Svite a dnes v Čelabinsku. Od roku 1996 je na misiách v Rusku, kde už postavil niekoľko nových kostolov. Napríklad

aj chrám v Novosibirsku je do veľkej miery jeho dielom. „Kostol - veža a kríž - je v Rusku veľmi potrebný. Ak sa slúžia omše v dome, je to podľa Rusov sekta,“ radí Fidermak. Novosibirsk je sídlom rímskokatolíckej diecézy a spomedzi rehoľje tam najaktívnejšia Spoločnosť Ježišova (jezuiti). Odhaduje sa, že len na západnej Sibíri žije dnes zhruba 500-tisíc katolíkov, ale zatiaľ je tam len 25 farností. Ruské úrady pod tlakom pravoslávnej hierarchie len neochotne povoľujú vznik ďalších farností a výstavbu nových kostolov. Práca katolíckeho misionára predstavuje v týchto podmienkach aj značné riziko. Len pred tromi rokmi zavraždili v stredoruskom Briansku slovenského kňaza Jána Hermanovského (69). Išlo údajne o lúpežnú vraždu. (je)

PRAVDA, 6.3.2008

Študenti žurnalistiky diskutovali o tlačovom zákone

Pokuty pre vydavateľov tlače nepovažujú za dobré riešenie ani vydavatelia, ani novinári, ale ani samotné ministerstvo kultúry. Zmeniť by to mohla až tretná zodpovednosť právnických osôb. Aj takýto názor zástupcu ministerstva kultúry odznel v diskusii so študentami žurnalistiky Katolíckej univerzity v Ružomberku. Viac Milan Velecký.

Diskusia študentov sa síce týkala návrhu nového zákona o periodickej tlači a agentúrnou spravodajstve, možnosť ministerstva kultúry pokutovať vydavateľov tlače však existuje už aj v doterajšom zákone. Aj keď sa zatiaľ nevyužila. Naša Slavíková z ministerstva kultúry by však bola najradšej, ak by orgán štátnej správy takúto kompetenciu nemal.

Nataša Slavíková, ministerstvo kultúry: „Skôr sa domnievam, že lepšie riešenie by bolo zakotviť pod Tretný zákon zodpovednosť právnickej osoby a vlastne pod to by spadal vydavateľ. V tom prípade by to nemuselo byť v tom tlačovom zákone.“

O návrhu ktorého rokujú poslanci Národnej rady. Právo ministerstva udeľovať pokuty za obsah

periodík napadli nielen vydavateľia, ale napríklad aj Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe. Nesúhlasia s tým ani novinári, zdôrazňuje právnik Mikuláš Bugár zo Slovenského syndikátu novinárov.

Mikuláš Bugár, právnik, Slovenský syndikát novinárov: „Tu nejde o to udeliť sankciu za nesplnenie nejakej povinnosti, ale ide tu o to, že ide sa posudzovať publicistika a to skutočne neprislúcha štátnemu orgánu. Prislúcha to súdu.“

Podobný návrh prijímaní tlačového zákona v Českej republike neprešiel. Zdôraznil v diskusii so študentmi žurnalistiky moderátor Českej televízie a vysokoškolský pedagóg Václav Moravec.

Václav Moravec, moderátor ČT, vysokoškolský pedagóg: „Je tu návrh, ktorým ministerstvo dáva najavo, že chce zabrániť komercializácii tlače a prinútiť médiá k väčšej zodpovednosti. Nie som si istý, či to je tlačovým zákonom možné.“

Dôraz by sa podľa neho mal dať najmä na samoreguláciu zo strany novinárskych združení, či samotných redakcií.

Rádio Regina, 12:00, 6.3.2008

Slovenský kňaz chce umrieť v Rusku

V pravoslávnom Rusku sa katolícki kňazi veľkej popularite netešia. Slovenský jezuita Alojz Strýček, cirkevným menom otec Alexej, však už pätnásť rok v tejto krajine žije a slúži, najprv na Sibíri a teraz na strednom Urale.

Keď nastúpil pred rokom ako vikár Chrámu svätej Anny do farnosti v Jekaterinburgu, všimla si to aj svetská tlač. Z Novosibirsku preložený katolícky rehoľný kňaz mal už totiž požehnaný vek - takmer 91 rokov. Preto sa nepoberá na zaslúžený odpočívok. V Novosibirsku sme kedysi slúžili sväte omše v drevenom domci, kde vošlo nanajvýš štyridsať ľudí. Teraz sa týči v centre tohto poldruhamiliónového mesta nádherný chrám, ktorý najmä počas sviatočnej liturgie býva plný," spomína Strýček.

Pravoslávni na čele s popom usporadúvali pred chrámom protestné zhromaždenia. Volali: Chodte odtiaľto preč! Ale neodšiel. Až vlni, keď sa uvoľnilo miesto vikára v bývalom Sverdlovsku, kde je starý chrám.

V Novosibirsku pri novom kostole vyrástlo aj charitatívne stredisko. Jedného dňa doň vtrhla ruská daňová polícia. Všetkých rehoľníkov nahnala do jednej miestnosti a dala ju strážiť ozbrojeným svalovcom.

Otec Alexej nemlčal. Čo je to za razia - policajná prehliadka alebo zatýkanie, pýtal sa. A keď sa nedočkal odpovede, zrazil votrelcov hroznou výčitkou: „Mladý človek, gestapo ko-nalo otvorenejšie, lebo hneď oznámilo účel podobnej akcie.“

O niekoľko dní vyšiel v Novej gazete článok na obranu starého kňaza: „Otec Alexej vie o metódach gestapa nie z počutia či z románov, ale z osobnej skúsenosti - bol totiž účastníkom hnutia odporu v Belgicku," napísala Elvira Gorjuchinová, známa novosibirská spisovateľka a aktivistka za ľudské práva. Zároveň dala do pozornosti Strýčkove zásluhy o ruský jazyk.

Autorka predstavila odbojného kňaza ako Slovinca. V skutočnosti je Slovák ako repa, pôvodom z Kysúc. „Všetko, čím žijem, som získal od rodičov, príbuzných a od rodákov z dedinky Čierne pri Čadci," rozpráva páter Strýček. Gymnázium navštevoval v Trnave a Nitre, jeho najlepšimi priateľmi boli budúci spisovatelia Dominik Tatarka a Alfonz Bednár. „Aj slovenskú gramatiku sme sa učili z českých učeb-

níc, iné jednoducho neboli," približuje situáciu u nás desať rokov po vzniku Československej republiky.

Jezuita kapitánom americkej armády

Ďalšie vzdelanie Strýčkovi poskytlo pápežské kolégium Russicum v Ríme, ktoré vychováva misionárov najmä pre ruskojazyčné oblasti východnej Európy. Zároveň vstúpil do noviciátu Spoločnosti Ježišovej, ako sa oficiálne volá rehoľa jezuitov. „Súť povoláný do služby Ježišom Kristom, som navždy opustil otca, matku i vlasť," spomína misionár.

Slovensko odvtedy navštívil iba trikrát. Naposledy počas Pražskej jari, už ako francúzsky občan. „Keď sa pri tejto príležitosti zišla v Čiernom celá rodina, tetka vybehla z domu, tresnúc dvermi. Sovietski osloboditelia ju v roku 1945 znásilnili a ona nemohla znieť môj ruský prízvuk," dodáva Strýček.

Postupne stratil kontakt so Slovenskom a jeho kultúrou, osvojil si ruskú i s jej jazykom. „Hovoríť a písať správne vo dvoch slovanských jazykoch nie je prakticky možné," myslí si. Nakončasom už ani nemal možnosť konverzovať po slovensky. „Listy matke a sestre som už neskôr nedokázal napísať bez pomoci slovníka," priznáva.

Tento sčasti mailový a sčasti telefonický rozhovor pre Pravdu vznikol po rusky. Otec Alexej si už dost ťažko vybavoval takmer zabudnuté slovenské výrazy.

Druhá svetová vojna ho zastihla v belgickom meste Namur, kde sa vtedy nachádzala internátna škola svätého Georgija pre deti ruských emigrantov, ktorí ušli do zahraničia pred boľševikmi. Slovenský misionár ich učil nezabudnúť ani jemnosťky rodnej reči. Neskôr sa škola presťahovala do francúzskeho Medounu v blízkosti Paríža, Strýček však zostal v Belgicku. Nemci sem privážali tisíce ruských zajatcov, aby otročili v tunajších baniach. Belgické hnutie odporu organizovalo ich úteky, ukrývalo ich po dedinách a neskôr z nich utváralo partizánske skupiny. „V Limburgu potrebovali spoľahlivého prekladateľa. Kde ho hľadať? Medzi jezuitmi," vysvetľuje svoj prechod do podzemia. Postupne sa stal jedným z organizátorov partizánskej brigády Za vlasť.

Po oslobodení Belgicka strážila ruská brigáda americký tábor pre ne-

meckých zajatcov. Na žiadosť Američanov sa Strýček stal zástupcom veliteľa tohto tábora. Rehoľníkovi prepožičali dokonca hodnosť kapitána U. S. Army. Neskôr partizáni odchádzali domov do vlasti a sovietska vojenská misia mu ponúkla, aby odišiel s nimi. V Sovietskom zväze sa vraj dobre uplatní ako prekladateľ. „Vatikán mi to neodporučil, a tak som sa sťahoval do Francúzska, aby som pokračoval v práci vychovávateľa ruských detí," dodáva.

Kde sa Rusko stretá so Západom

Rusisti poznajú Strýčka ako Francúza, jedného z najlepších znalcov ruštiny v západnej Európe. Jeho základným dielom je práca Dmitrij Fonvizin a Rusko epochy osvietenstva. V roku 1994 vyšiel jej ruský preklad z francúzštiny. O rok skôr prišiel otec Alexej na misiu do Novosibirsku z Paríža, kde prednášal na Sorbone, v Centre ruských štúdií a vo voľnom čase učil ruštinu francúzskych kozmonautov.

Teraz ho teší, ako rastú rady farníkov v Novosibirsku aj Jekaterinburgu. Po tom, čo ruský štát opäť povolil na svojom území vznik katolíckych farností, prichádzali do znovuotvorených alebo novopostavených kostolov najprv „babušky", potomci bývalých poľských, lotyšských či litovských vysídlencom. „Dnes sa už čoraz častejšie objavuje aj ruská mládež," prízvukuje otec Alexej. Internátnu školu v Medoune nazvali kedysi miestom stretávania sa Ruska so Západom. Teraz sa to isté odohráva nie kdesi pod nosom Paríža, ale v samom strede ruskej krajiny.

Nechce sa vrátiť na Slovensko? „Už nemám roky na cestovanie, musel by ma niekto sprevádzať," odpovedá. Sibír mu zavše pripomenie Kysuce. „Fujavice, záveje a zasnežené cesty, to je vôňa domova môjho detstva." Spisovateľke Gorjuchinovej sa zdôveril, že chce zomrieť v Rusku, lebo „človek by mal zomrieť v tej krajine, za ktorú sa najviac modlí". Ruské úrady mu však odmietajú dať trvalý pobyt, stále má len prechodný. Dôvod? „Výčitajú mi, že Slováci nie sú pravoslávni Slovania." Naďalej zostáva „inostrancom", cudzincom, a to ho očividne mrzí.

„Všetko, čím žijem, som získal od rodičov, príbuzných a od rodákov z dedinky Čierne pri Čadci páter Strýček

Vladimír Jancura
PRAVDA, 6.3.2008

História vajnorského kostola už je známa

Archeologický výskum vyvrátil teóriu, že kostol vo Vajnorochoch by mohol byť najstarším v Bratislave. Krypta, ktorú pri archeologickom výskume odкрыli vo vajnorskom kostole, sa na pochovávanie nepoužívala. Potvrdili to historické dokumenty. Vajnorský kostol už opäť slúži svojmu účelu. V lete tu prebiehala rozsiahla rekonštrukcia, robili podlahové kúrenie. Rozkopané vnútro kostola umožnilo objasniť jeho históriu. Archeologický výskum nepotvrdil predpoklad, že pôvodná sakrálna stavba tu bola ešte pred obdobím gotiky a patrila k najstarším v Bratislave.

Predstavu o tom, ako kostol kedysi fungoval, to, že mal vlastného organistu či gotickú krstiteľnicu, pomohli ujasniť historické písomné dokumenty, ktoré vlastní vajnorská fara.

Gotický pôvod

Vedúci výskumu Michal Slivka z Katedry archeológie UK, povedal, že už v roku 1998, keď sa kostol opravoval zvonku, vedel, že vo vnútri je staršia časť, ktorú treba odкрыť. Jej pôdorys teraz po dokončení rekonštrukcie naznačuje odlišne sfarbená dlažba.

„Pôvodná svätyňa je zo 14. storočia, z obdobia gotiky. Postavili ju z kameňa, ktorý nazbierali či nalámali na úpäti juhovýchodných svahov Malých Karpát.“ Súčasťou kostola bola predsunutá postavená kamenná veža. „Čakali sme, že nájdeme prvky ešte z 13. storočia, ale, žiaľ, materiál ani architektúra nepustí. Je to gotika.“

Do krypty zatekalo

Slivka hovorí, že v období baroka (18. storočie) vstavali do gotickej svätyne tehlovú kryptu, zaklenutú valenou klenbou. „Žiaľ, bola prázdna.“ Celý kostol spolu s kryptou opisujú dve kanonické vizitácie, dokumenty v latinčine, ktoré sú na vajnorskej fare.

Slivka povedal, že už od stredoveku predstavení zisťovali, aká je situácia v ich dekanáte alebo biskupskom obvode. Na kontrolu tam posielali akúsi komisiu - vizitáciu. Tá overovala morálny život kňaza aj to, ako vyzerá kostol, jeho zariadenie a príhľadné časti, čo v stredoveku bola škola a cintorín.

„Je to pre nás významný prameň.“ Vizitácií sa robilo viac. Fara má záznamy z dvoch. „Vieme podľa nich, že Vajnory mali organ aj gotickú krstiteľnicu, ktorá tu už nie je. Píše sa tam aj o farských viniciach.“

Ďalšie štyri vizitácie, ktoré sa tý-

kajú vajnorského kostola, sú v Ostrihome. Z hľadiska krypty je významný dokument z roku 1781. „Vizitátori zapísali, že jej výstavba nedodržala predpísané pravidlá krytí a cintorínov a nehodí sa na pochovávanie, pretože vždy je preplnená vodou.“ Správnosť záznamu v dokumente Slivkovi potvrdili geodeti. Úroveň dna krypty je oproti súčasnej ceste nižšie o 73 centimetrov. „Pred kostolom sa rozprestierali bahuriny, z ktorých do krypty pri zvýšenej hladine prenikala voda.“ Nepomohlo ani to, že kostol postavili na vyvýšenom mieste. „Krypta nebola funkčná a teda ani použitá, to je najväčšie prekvapenie,“ hovorí Slivka.

Pochovali kamenné rebrá

V čase, keď kryptu stavali, zamurovali do nej fragmenty gotických kamenných rebier. Tie predtým podpierali strop svätyne. „Rozhodli sa ich pietne murársky pochovať.“ Obdobie baroka znamenalo pre kostol rozsiahlu prestavbu, aj keď ho nerozširovali plošne. Okrem krypty pribudla na južnej strane kostola nová sakristia, prestavali okná a vstup v južnej stene. Slivka povedal, že vzhľad kostola sa zmenil hlavne novým zastropením.

Na začiatku 19. storočia žilo vo Vajnorochoch do 1200 ľudí, kostol už svojimi rozmermi nestačil. Pri tom, ako ho rozširovali, zbúrali gotickú svätyňu a príhľadnú barokovú sakristiu. K zaujímavostiam v interiéri patrí neskoršia dekoratívna výzdoba. V roku 1968 na bočné steny namaľovali ornamente, ktoré vychádzali z miestnych výšiviek.

Po výskume

Slivka povedal, že všetky vykopávky pôjdu do mestského múzea. Pri výskume našli napríklad novovekú britvu, strieborné uhorské mince Leopolda I. z roku 1680, zvyšky keramiky, okenné sklo. Pravdepodobne ostanú v depozitoch. Návštevníci kostola by neskôr mali mať možnosť pozrieť si jedno z kamenných rebier, ktoré bolo ukryté v stene krypty. Do tej sa dá nahliadnuť presklenými tabuľkami v dlažbe. Farebne odlišené dlaždice naznačujú obrysy gotickej stavby, čiastočne ich však zakrývajú lavice.

Vajnorský kostol od začiatku jeho výstavby v 14. storočí bol zasvätený uhorskému kráľovi Ladislavovi. Od roku 1968 je hlavnou patrónkou Panna Mária Bolestná.

Dagmar Gurová SME, 7.3.2008

Na Slovensku pribudla nová televízna stanica TV Lux

Na Slovensku pribudla nová televízna stanica TV Lux. Rada pre vysielanie a retransmisiu dnes schválila žiadosť o licenciu spoločnosti TV Lux na vysielanie tejto katolíckej televízie. O podrobnostiach rádio Lumen informoval výkonný riaditeľ televízie Jozef Kováčik: „Rada pre vysielanie a retransmisiu dnes udelila televízii Lux licenciu. To znamená, že už nič nestojí v ceste tomu, aby začiatkom mája, konkrétnejšie na siedmu Veľkonočnú nedeľu mohla začať vysielать televízia Lux. Začneme vysielать na satelite TOR. Je to dobrá správa pre všetkých tých, ktorí sú už dnes abonovaní u najväčšieho digitálneho operátora cez satelit Digi TV, takže viac ako 300 tisíc domácností nás okamžite bude môcť pozerать, naladiť si. A už sa nám ozvali aj mnohé káblové spoločnosti, ktoré majú záujem o našu televíziu. A samozrejme budeme prítomní aj prostredníctvom internetu. Či už cez živé vysielanie, alebo cez archívy relácií, ktoré vyrábame.“

Zakladateľmi televízie je občianske združenie Lux Communication, slovenskí saleziáni, a Konferencia biskupov Slovenska. Jozef Kováčik sa dotkol aj programovej štruktúry začínajúcej televízie: „Predpokladáme, že naša televízna štruktúra bude ponúkať od rána od siedmej do polnoci programy alternatívne. To znamená nechceme byť konkurenciou komerčným televíziám, ani verejnoprávnej televízii. Budeme ponúkať dokumentárne filmy, rozprávky, detské programy, diskusné relácie, publicistiku, občas aj hraný film. Budeme prinášať všetky prenosy zo zahraničia ohľadom Svätého Otca. Liturgické slávenia na Slovensku. Práve preto sme si zvolili live motív tejto televízie, že doma je doma. Aby diváci mohli naozaj zažiť to ako a čím žije katolícka cirkev na Slovensku a vo svete.“

A z čoho bude financovaná?

Jozef Kováčik: „Priamym financovaním tejto televízie a veľkým zdrojom je Klub priateľov televízie Lux. A potom sú tu aj konkrétni sponzori. Je tu podnikateľské prostredie, ktoré nám pomôže a sú tu aj rôzne granty.“

Rádio Lumen, 20:00, 4.3.2008